

LUNDS
UNIVERSITET

Synnedstättning

Att tänka på i undervisningen

LUNDS UNIVERSITET | PEDAGOGISKT STUDENTSTÖD

Vad är synnedsättning?

Synnedsättning är ett samlingsnamn för olika typer av synnedsättningar som kan påverka hur en person ser. Varför man får synnedsättning kan variera från person till person och det finns olika grader av hur mycket det påverkar i vardagen.

Socialstyrelsen delar in synnedsättning i sex huvudkategorier baserat på svårighetsgrad: lindrig, måttlig, svår och blindhet i tre olika grader.

Hur påverkar synnedsättning studierna?

Skillnaden mellan lindrig synnedsättning och blindhet påverkar hur undervisningen måste anpassas. Men behovet av stöd i studier kan variera stort även mellan personer med liknande diagnoser, eftersom de har olika förutsättningar och strategier för att hantera vardagen och studierna.

Varje student är unik

Varje student med synnedsättning har unika behov. Det som fungerar för en student kanske inte fungerar för en annan.

Många använder digitala verktyg som mobiler eller surfplattor för att få text uppläst eller förstorad. Det finns också specialiserade appar och fysiska hjälpmedel som talar eller förstorar text. För vissa är punktskrift ett viktigt verktyg.

En synnedsättning kan påverka studierna på olika sätt, till exempel:

- Centrala bortfall av synen kan göra det svårt med läsning, att se detaljer och att känna igen människor.
- Perifera bortfall kan göra det svårt att orientera sig. Då ser personen rakt fram men inte åt sidorna.
- Samsynsproblem kan innebära att personen ser dubbelt eller har en skuggbild, vilket också kan vara väldigt jobbigt och påverka vardagen.
- Att ha en synnedsättning kan även innebära att det är extra svårt att se i mörker eller att personen är ljus och bländningskänslig.
- Att ha en synnedsättning kan vara väldigt energikrävande och innebära att personen måste ta regelbundna pauser för att orka med. Det kan vara ansträngande att ta del av information och kompensera för synnedsättningen genom att använda andra sinnen och hjälpmedel.

Riktat pedagogiskt stöd

Synmottagningar hjälper till med utprovning och förskrivning av synhjälpmedel för vardag och studier hemma. Universitetet/högskolan ansvarar för att anpassa undervisningen så att den blir tillgänglig för alla studenter, inklusive de med synnedsättning.

Vid Lunds universitet kan studenter med en synnedsättning ansöka om riktat pedagogiskt stöd. Vilket stöd som är aktuellt i studierna beror på vilken typ av synnedsättning personen har, men även vilka moment/uppgifter som är aktuella på utbildningen och vilken studiemiljö personen befinner sig i. Det kan även bli aktuellt med synhjälpmedel för att studierna ska fungera.

VÄGEN TILL PEDAGOGISKT STÖD

1. Studenten ansöker genom att skicka in ett medicinskt intyg om sin synnedsättning.
2. Därefter träffar studenten en samordnare på Pedagogiskt studentstöd för att diskutera studiebehov.
3. Samordnaren utformar ett besked med anpassningar och stöd utifrån studentens behov.
4. Samordnaren kontaktar en kontaktperson på institutionen för att planera genomförandet av stödet.
5. Samordnaren kan vara delaktig i planeringen och ge stöd vid utformningen av anpassningar.

Vad du som lärare kan göra för att stödja studenter med synnedsättning

STÄLL FRÅGOR FÖR ATT FÖRSTÅ STUDENTENS BEHOV

Om du har en student med synnedsättning i undervisningen så är det bästa att låta studenten själv berätta hur hen ser och vilket behov av stöd som behövs för att studierna ska fungera.

Frågor att ställa till studenten kan vara:

- Hur fungerar det att läsa och skriva? Använder du några hjälpmedel?
- Hur ser du mig? På ett avstånd av ungefär en meter, hur ser du färger och detaljer?
- Hur ser du på avstånd? Hur väl ser du tavlan i föreläsningssalen?
- Hur tar du dig till/från utbildningslokalerna/undervisningssalarna? Hur fungerar orientering och förflyttning?
- Hur hanterade du studierna på gymnasiet och vilket stöd hade du där?
- Vilket stöd tror du själv behövs på denna utbildning för att du ska kunna ta del av undervisningen?

GÖR KLASSRUMMET TILLGÄNGLIGT

För att skapa en tillgänglig lärmiljö för studenter med synnedsättning är det viktigt att anpassa både den fysiska miljön och undervisningen. Genom att tänka på faktorer som belysning, ljud, material och examinationsformer kan man underlätta för studenten att delta fullt ut i undervisningen. Var lyhörd för studentens individuella behov och önskemål.

Fysisk miljö och utrustning

- Låt studenten sitta nära föreläsaren och tavlan/projektorduken.
- Undvik bländning genom att placera studenten med ljuset i ryggen.
- Bra ljus är inte alltid samma som mycket ljus. Fråga studenten om ljuset i rummet är okej.

Synlighet

- Använd kontrastfärger, t.ex. svart eller mörkblå penna på tavlan.
- Använd matt papper för att undvika blänk.

Ljud

- Använd mikrofon för att säkerställa god ljudkvalitet då studenten kanske till viss del kompenserar för synnedsättningen genom att använda hörseln mer.

Material

- Tillhandahåll undervisningsmaterial i förväg, både i tryckt och digital form
- Använd tillgängliga format som talböcker och punktskrift. Det är myndigheten för tillgängliga medier som tillhandahåller anpassad kurslitteratur. Studenten kan vända sig till biblioteket för att få tillgång till detta. Varje fakultet har kontaktbibliotekarie för läs- och skrivstöd.

Hjälpmedel:

- Erbjud anteckningsstöd och andra nödvändiga hjälpmedel.
- Ljudinspelning på föreläsningarna kan underlätta.

Pedagogiska anpassningar

- Ta regelbundna pauser i undervisningen för återhämtning.
- Ge studenten extra tid för att ta till sig information och utföra uppgifter.
- Erbjud alternativa examinationsformer, t.ex. muntlig examination, förlängd tid eller användning av hjälpmedel.

Orientering och förflyttning

- Erbjud ledsagning vid behov. Studenten får själv berätta hur den vill bli ledsagad.
- Säkerställ att studenten kan hitta ut vid utrymning.

ANPASSA UNDERVISNINGEN SÅ ATT ALLA KAN HÄNGA MED

En synnedsättning kan göra det svårt att uppfatta vad som händer i omgivningen. Genom att vara tydlig och beskrivande underlättar du för personer med synnedsättning att delta i samtal och aktiviteter.

Var tydlig med din närvaro:

- Säg ditt namn när du går förbi eller kommer in i ett rum. Det ger personen en möjlighet att känna igen dig och hälsa tillbaka.
- Ge en kort beskrivning av rummet och vilka som finns där.

Var kan jag läsa mer

- **Synnedssättning – 1177:** Här hittar du omfattande information om synnedssättning, inklusive symtom, orsaker och behandling.
- **Att leva med synnedssättning – Kunskapsguiden:** En guide full av tips och råd för personer med synnedssättning.
- **Synnedssättning – spsm.se:** Denna sida erbjuder information om olika typer av synnedssättning och stödåtgärder.

PEDAGOGISKT STUDENTSTÖD

Besök gärna Pedagogiskt studentstöds webbsida för medarbetare. Där hittar du mer information och våra samordnares kontaktuppgifter.

www.medarbetarwebben.lu.se/pedagogiskt-stod

LUNDS
UNIVERSITET

LUNDS UNIVERSITET

Box 117
221 00 Lund
Tel 046-222 00 00
www.lu.se